

(Op)nieuw

Onderwijs is de sector bij uitstek waar je telkens opnieuw moet beginnen. Nét hebben al je leerlingen het trucje begrepen of doen ze na je eerste verzoek wat je wilt, en zo zijn ze van school of hebben ze het volgende leerjaar les van een andere collega. En juist was het team aangehaakt en komen er nieuwe collega's, die je alles opnieuw moet uitleggen. En de aanpak die een paar jaar geleden zo hip was, blijkt weer vergeten. Ook raakt het thema (op)nieuw aan iets anders dat in ons bèta- en techniekonderwijs essentieel is: circulair denken. Dat gaat over technieken om opnieuw gebruik te maken van afval, zonder gebruik van eindige grondstoffen en zorg voor een leefbare planeet. In de NVON is de commissie Duurzaamheid actief, om te onderzoeken hoe dit goed vorm te geven in het onderwijs. Als vereniging houden we ontwikkelingen in politiek en onderwijsland goed in de gaten. De afgelopen keren heb ik geschreven over het werk dat we in het onderwijs doen, en hoe er tegen de leraar en de kwaliteit van ons werk in de klas wordt aangekeken. We zien een politieke beweging die het onderwijs graag ontdoet van franje, van focus op de kern en bezuinigen op zaken die daar schijnbaar niet aan bijdragen. Maar ook een bizar grote bezuiniging op wetenschap en onderzoek, die ons land grote schade toebrengt. Wetenschap is kennelijk ook maar een mening, waar je

prima zonder kunt. Wat betreft het fundamentele onderwijs (basisschool en voortgezet onderwijs) lijkt het erop dat we straks niet meer naar elkaar luisteren of in gesprek zijn, want de focus ligt op lezen, schrijven en rekenen. Onderwijs dat zich focust op vaardigheden, en dan nog de meest basale vaardigheden, verliest in rap tempo de aandacht voor inhoud. Je zou denken dat we dit zo langzamerhand achter ons gelaten hebben. Immers: de sterke aandacht voor vaardigheden is niet nieuw. Bij de invoering van de tweede fase, 25 jaar geleden, was de gedachte dat onderwijs vooral om vaardigheden voor de 21e eeuw moet draaien. De focus moet niet op kennisoverdracht liggen. Inmiddels weten we dat een zekere mate van parate kennis essentieel is om nieuwe kennis te verwerven. We strijden tegen nepnieuws, desinformatie en nietszeggende teksten. Digitale geletterdheid is mede bedoeld om leerlingen bewust te maken van de zin en onzin die via digitale media verspreid wordt. Vakkennis in verbinding met vaardigheden leidt tot betekenisvol onderwijs. Die boodschap wordt begrepen, en we blijven hem als NVON herhalen. Opnieuw wordt het onderwijs 'verbeterd' door de focus op vaardigheden, en nu ook ten koste van de vakinhoud van het onderwijs. We hebben die beweging gezien in de plannen zoals die voor de examenprogramma's gemaakt zijn

en waartegen we stevig actie gevoerd hebben. We zien die beweging nu in alle hevigheid bij het kabinet, die het aantal kerndoelen te groot vindt. Als je focust, moet het op de kern zijn. Het (niet onredelijke) vermoeden is dat het begrip kerndoel (opnieuw) niet goed begrepen wordt. Daarom wordt nu opnieuw gekeken naar de kerndoelen van alle leergebieden zoals die in de afgelopen maanden is opgeleverd. Misschien wordt er een nieuwe kreet geboren, die je makkelijk in een tweet kunt rondstrooien. Misschien werkt de term hoofdkerndoel, of maken we er onderwijsdoel en kernonderwijsdoel van. Of komt er gewoon een X voor te staan. Wel zo makkelijk. Opnieuw schrijf ik een stuk. Het zal zo rond de kerstdagen gelezen worden, of misschien helemaal niet. Ik wacht het af. Het nieuwe jaar markeert de start van het 50-jarig jubileum van de NVON. Ik hoop dat we in 2025 opnieuw de energie vinden om te doen wat er op school en in de vereniging te doen is. Dat het we het met plezier kunnen doen, en ons blijven realiseren hoe mooi het natuurwetenschappelijke onderwijs is, en wat we hiervan aan jonge mensen kunnen meegeven. Voor het nieuwe jaar wens ik alle leden en lezers alle goeds.

Jan Jaap Wietsma
Voorzitter NVON
Reacties naar: j.j.wietsma@nvon.nl